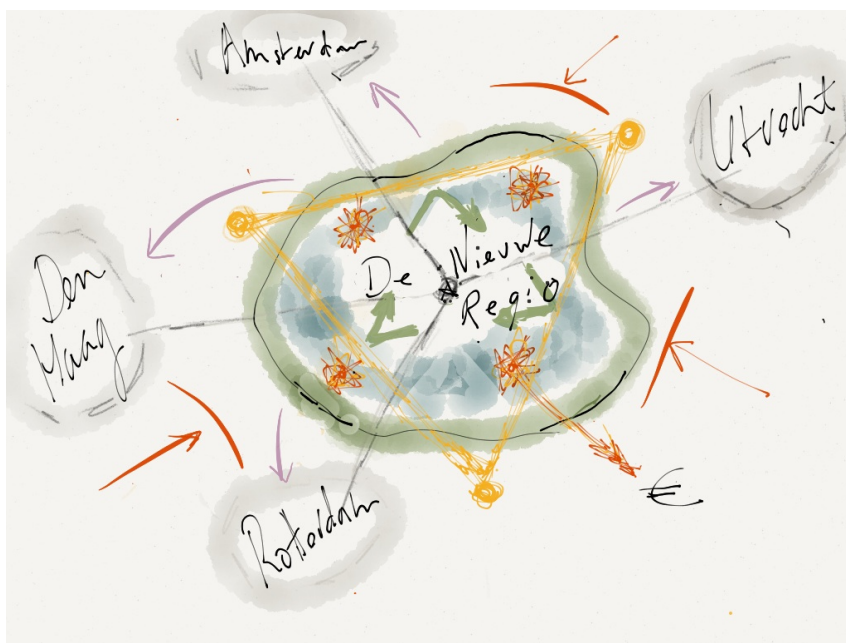

De Nieuwe Regio

Visie op regionale samenwerking

Opdrachtgever: Stuurgroep/Projectgroep 2.0

Opdrachtnemer: Acestes Public Sector Strategy

*Ir. J.P. Kruf, drs. K. Boermans,
mr. R.W. Schweden, drs. R.R.K. Hiemstra*

Versie 2.0, 18 juni 2012

Dit rapport bevat 42 pagina's inclusief voorzijde.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding.....	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Doel.....	6
1.3. Leeswijzer	7
1.4. Draagvlak en besluitvorming	7
2. Visie.....	8
2.1. Inleiding	8
2.2. Positie	8
2.3. Doelen	9
2.4. Speerpunten	13
3. Samenwerking 2.0	17
3.1. Inleiding.....	17
3.2. Denken en werken vanuit een andere houding	17
3.3. Herijking van de doelen	18
3.4. Nieuwe principes als grondslag.....	18
3.5. Bestuurlijke legitimatie	19
3.6. Governance: regie én flexibiliteit.....	20
3.7. Brede samenwerking met andere gemeenten	21
3.8. Samenwerking met Europa, rijk en provincie.....	22
3.9. Bestuurlijk Programma.....	22
3.10. Ondersteuning en coördinatie	23
4. Plan van uitvoering.....	25
4.1. Inleiding.....	25
4.2. Procesplanning.....	25
4.3. Hoofdpijnen.....	26
Bijlage 1. Verantwoording	28
Bijlage 2. SWOT-analyse	31

Identiteit en imago.....	33
Bijlage 3. Programma opzet.....	35

Samenvatting

Midden-Holland maakt een nieuwe start en komt om dit te onderstrepen met een nieuwe (werk)naam: De Nieuwe Regio. Zij positioneert zichzelf als een regio waar belangrijke waarden met betrekking tot wonen, werken, ondernemen en recreëren van groot belang worden geacht voor de ontwikkeling van de randstad als geheel.

De regio wil haar waarden verder versterken door meer planmatig haar belangen te behartigen, de bestuurlijke samenwerking in krachtige bestuurlijke programma's te bundelen (en daarmee tot veel gerichtere beleidsmatige afstemming te komen) en intensiever met elkaar, het bedrijfsleven, instellingen en haar directe omgeving samen te werken. Daarnaast wil zij haar sterke punten en unieke waarden beter in de markt zetten.

Deze visie verwoordt de belangrijkste afwegingen in positionering, doelen, speerpunten, principes voor samenwerking en de nieuwe werkwijze, die daarvoor nodig is.

Meer regie is noodzaak, dat wil zeggen gericht sturen op resultaat, werken in allianties met relevante organisaties en meer grip krijgen op de onderlinge samenwerking: regie op belangen, beleid en uitvoering. Dit impliceert meer voorspelbaarheid, betrouwbaarheid en vooral volledig bestuurlijk draagvlak als randvoorwaarden. Regie dus, op inhoud en belangen, dat is de kern. Intensiever, assertiever, systematischer en beter gecoördineerd over de grenzen van de portefeuilles heen. Dit kan alleen vanuit een goed 'zittende' samenwerking, waarbij je als bestuurders het volledige vertrouwen en de bestuurlijke legimitatie 'op zak' hebt. Heldere afspraken over hoe we nu gaan samenwerken maken immers ruimte om met de inhoudelijke opgaven aan de slag te gaan. En dat is nodig, want de tijd dringt. Regels voor samenwerking helpen, respect voor elkaar nog meer.

De vorm van samenwerking wordt daarom opnieuw opgebouwd vanuit de democratische basisprincipes (gemeenten besturen). Zij stellen de regionale doelen en speerpunten, vervat in bestuurlijke programma's vast. Daarvoor is nodig om gelijkwaardig en collectief te spelen en om het evenwicht tussen lokale en regionale belangen goed te bewaken. Het nut van samenwerking dient lokaal altijd aantoonbaar en uitlegbaar te zijn. Gemeenten hebben met deze vorm een proces om echte gezamenlijke belangen nog beter te herkennen, bestuurlijk te legitimeren en daarmee krachtiger te behartigen.

De bestuurlijke programma's, waarin over het algemeen wethouders op belangen en beleid samenwerken, staan centraal in de nieuwe samenwerking. Dit houdt in feite een versterking in van de bestuurlijke betrokkenheid ten opzichte van de huidige portefeuillehoudersoverleggen en bestuurscommissies. Dit betekent concreet op inhoud en proces

intensiever en hoogwaardiger samenwerken binnen de door colleges en raden vastgestelde programma's. Daarin meer aandacht voor lobby/PR, verzwaring van de inhoudelijk ondersteuning, professionele communicatie en vooral veel hechtere samenwerking en alliantievorming met relevante stakeholders, zoals kenniscentra, instellingen, platforms, bedrijven en koepelorganisaties. Ook schaalvergroting naar en met omliggende gemeenten, met name de directe samenwerking met de nieuwe gemeente Alphen aan den Rijn/Boskoop/ Rijnwoude heeft de eerste prioriteit, ligt daarbij voor de hand. Dit om de randvoorwaardelijke en centrale positie in het geheel van de Randstad te versterken.

Binnen de programma's kan voortaan ook op maat en flexibeler worden samengewerkt. Niet alles hoeft per definitie meer op collectief niveau en volgens vaste patronen te worden uitgevoerd. De overtuiging bestaat dat op deze wijze sneller kan worden ingespeeld op kansen voor samenwerking.

De veel intensievere inhoudelijke samenwerking door wethouders in bestuurlijke programma's vraagt ook om een sterkere coördinatie van het geheel van de samenwerking. Burgemeesters, als voorzitters van de colleges (ondersteund door gemeentesecretarissen) en van de gemeenteraden (ondersteund door griffiers) krijgen hierin een belangrijke rol. De gemeentesecretarissen als adviseurs van hun college en als algemeen directeurs van hun organisatie ondersteunen dit proces door ook hun organisaties op deze nieuwe regio te richten. De nieuwe vorm verbindt nadrukkelijk de politiek, het bestuur en het management.

De visie respecteert de autonomie van elke gemeente en beschrijft de wijze waarop gemeenten samen kunnen inspelen op individuele én collectieve kansen. De visie onderstreept dat samenwerking de enige weg is om de eigen belangen, beleid en bedrijfsvoering te borgen dan wel te versterken. Daartoe wil de regio een grotere broek aan trekken. Het is de verleiding die binnen de regio de gewenste en gevoelde autonomie van gemeenten verbindt met de overtuiging dat samenwerking loont. Met regio en leiderschap lukt dat. En dat kan weer alleen op basis van werkelijk en doorleefde bestuurlijke legitimatie.

Deze visie vormt de basis voor het in het najaar geplande vervolgtraject met de Provincie Zuid-Holland. De voorliggende keuzes in de visie zijn onder voorwaarde van bestuurlijke goedkeuring uitgangspunt voor de verdere uitlijning van en inbedding in relevante bestuurlijke trajecten. De visie verschaft binnen genoemd vervolgtraject in feite de basis voor de versterking van de belangenbehartiging van de regio.

Er ontstaat een nieuwe regio. Eén die door intensieve vormen van samenwerking, met respect voor elkaar en op basis van haar huidige bestuurlijke organisatie (samenwerkende gemeenten), laat zien hoe sterk zij is.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Diverse ontwikkelingen - zoals decentralisatie van beleidstaken van rijk en provincie naar gemeente, de tendens van bestuurlijke schaalvergroting door het ontstaan van grotere gemeenten dan wel grotere omliggende samenwerkingsverbanden, optimale inbedding van omgevingstaken en bezuinigingstaakstellingen – hebben geleid tot de behoefte aan een toekomstperspectief voor de samenwerking in Midden-Holland en daarmee ook van het ISMH.

De (ambtelijke) projectgroep (voorheen stuurgroep) heeft geconstateerd dat de bovengenoemde ontwikkelingen in de praktijk sneller gaan dan aanvankelijk werd aangenomen. De gemeenten Bergambacht, Bodegraven-Reeuwijk, Boskoop, Gouda, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven, Vlist, Waddinxveen en Zuidplas praten in verschillende samenstelling over de te decentraliseren taken. De discussie over de juridisch-bestuurlijke vormgeving van de omgevingsdienst is in een stroomversnelling geraakt en inmiddels nagenoeg afgerond. In diverse gremia wordt de samenwerking in ISMH-verband ter discussie gesteld en wordt aangegeven dat de geografische grenzen van Midden-Holland niet langer heilig zijn als het gaat om de vorm van samenwerking. De visie heeft ook betrekking op mogelijke samenwerking met omliggende gemeenten in Zuid-Holland en Utrecht, regio's of andere relevante partijen.

Er is urgentie. Er zijn veel vraagstukken die wachten op een aanpak in een of andere vorm van gezamenlijkheid, of het nu gaat om belangenbehartiging, beleidsontwikkeling c.q. -afstemming dan wel om uitvoering.

De zoektocht naar dit perspectief is gestart in 2008 met een draagvlak-enquête en is vervolgd met een bestuurlijke conferentie op 26 november 2011 ("Toekomst regionale samenwerking Midden-Holland"), alsmede op 10 februari j.l. ("Toekomst regionale samenwerking Midden-Holland: Samenwerking 2.0"). De conferenties en de gevoerde enquête leveren de bouwstenen voor de conceptvisie.

Beide conferenties hebben inzicht gegeven in de randvoorwaarden en uitgangspunten enerzijds, en de ontwikkelrichting van de samenwerking anderzijds. Daarbij heeft elke gemeente aangegeven op welke belangen, beleidsvelden of lopende projecten samenwerking zinvol wordt geacht. De conferenties vormen de natuurlijke basis voor deze visie.

1.2. Doel

De visie beschrijft inhoud én vormgeving van de regionale samenwerking binnen Midden-Holland en schetst de hoofdlijnen van het bestuurlijke en

ambtelijke proces van bespreking en besluitvorming. Het is de ambitie te komen tot een *toekomst-bestendige* vorm van intergemeentelijke samenwerking.

De regio wil een stap voorwaarts zetten in haar strategische ontwikkeling. Zij wil de fase van analyseren, discussiëren en verkennen afronden om de fase van kiezen, handelen en feitelijk *samen* in te gaan. Bestuurders én managers hebben uitgesproken een nieuw gemeenschappelijk vertrekpunt te willen voor samenwerking, waardoor het mogelijk wordt om verder te professionaliseren, de lokale en/of regionale belangen beter af te stemmen en te kunnen vertegenwoordigen, meer tot gezamenlijk beleid te komen en op het gebied van bedrijfsvoering de samenwerking te intensiveren.

1.3. Leeswijzer

De visie omvat positionering en focus op doelen en speerpunten in de programmatische aanpak (hoofdstuk 2) en de nieuwe samenwerking: 2.0 (hoofdstuk 3). Het gaat over 'wie we willen zijn en waarvoor we willen gaan', 'wat we gaan doen', respectievelijk 'hoe we dat gaan doen'. In hoofdstuk 4 wordt het plan van uitvoering beschreven.

Er is voor gekozen de visie beknopt te houden en de doelen en speerpunten kort en bondig te presenteren.

1.4. Draagvlak en besluitvorming

Het is van groot belang dat de hierin beschreven hoofdlijnen en speerpunten in de geest van de nieuwe samenwerking de komende maanden politiek, bestuurlijk en ambtelijk worden gedeeld, besproken, toegelicht, verdiept, geamendeerd, en aangescherpt. De nieuwe werkwijze is immers het bereiken van volledige bestuurlijke consensus op belangen, speerpunten en werkwijze. Dat geldt per direct dus al voor deze visie. Alleen dan kan de inhoud ervan worden verinnerlijkt. Alle deelnemende gemeenten dienen zich immers te kunnen herkennen in dit geschetste, collectieve beeld.

In de tweede helft van 2012 zal de visie en de uitvoering ervan voor bestuurlijke besluitvorming door colleges en raden worden geagendeerd.

2. Visie

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de positie van de regio geduid (paragraaf 2.2) en worden, aan de hand van de zeven onderscheiden kernwaarden, doelen beschreven (paragraaf 2.3) en vervolgens als speerpunten in vijf bestuurlijke programma's uitgewerkt (paragraaf 2.4). Samengevat:

7 Kernwaarden >> 5 Bestuurlijke Programma's
(Belangen en doelen) (Speerpunten)

Programma's zijn clusters van samenhangende projecten, activiteiten en initiatieven die door goede onderlinge afstemming tot meerwaarde leiden van elk van deze projecten. De koppeling van doelen, speerpunten en projecten is van groot belang. De regio wil in deze opzet investeren, omdat het duidelijk maakt hoe concrete projecten passen in een groter geheel en aan de andere kant hoe belangen en doelen concreet hun beslag krijgen. En dus op welke wijze regionale doelen gekoppeld zijn aan binnen gemeenten lopende dan wel te initiëren projecten.

De helderheid van deze relatie geeft bestuurlijke transparantie en vormt de basis van de bestuurlijke legitimatie en bepaalt daarmee het draagvlak voor nut en noodzaak van regionale samenwerking.

2.2. Positie

De geografische ligging tussen de vier grootste steden van Nederland, de sterke samenhang tussen landschap, natuur en cultuurhistorie en het hoogwaardige karakter daarvan maakt het gebied *uniek* in Nederland.

De hieraan gekoppelde kwaliteiten voor wonen, werken, leven, ondernemen en recreëren zijn zo bijzonder dat zij niet alleen voor de regio, maar ook voor de Randstad als geheel cruciaal zijn. De regio ligt niet alleen 'centraal' in de Randstad maar beschouwt zichzelf – door ligging en karakter - nadrukkelijk ook als *Randvoorwaarde voor Randstad* en haar ontwikkeling.

Omdat de regio een sterk vernieuwde werkwijze heeft uitgelijnd en de samenwerking met haar directe omgeving sterk wil uitbreiden – de logica wordt hierna verder uiteengezet – kiest de regio in deze fase van transitie, groei en ontwikkeling de werknaam "*De Nieuwe Regio*".

Het onderstreept de kracht van de nieuwe start, breekt met bestaande associaties en biedt ruimte voor groei. In de uitwerking van deze visie zal de naam verder ontwikkeld worden.

In combinatie:

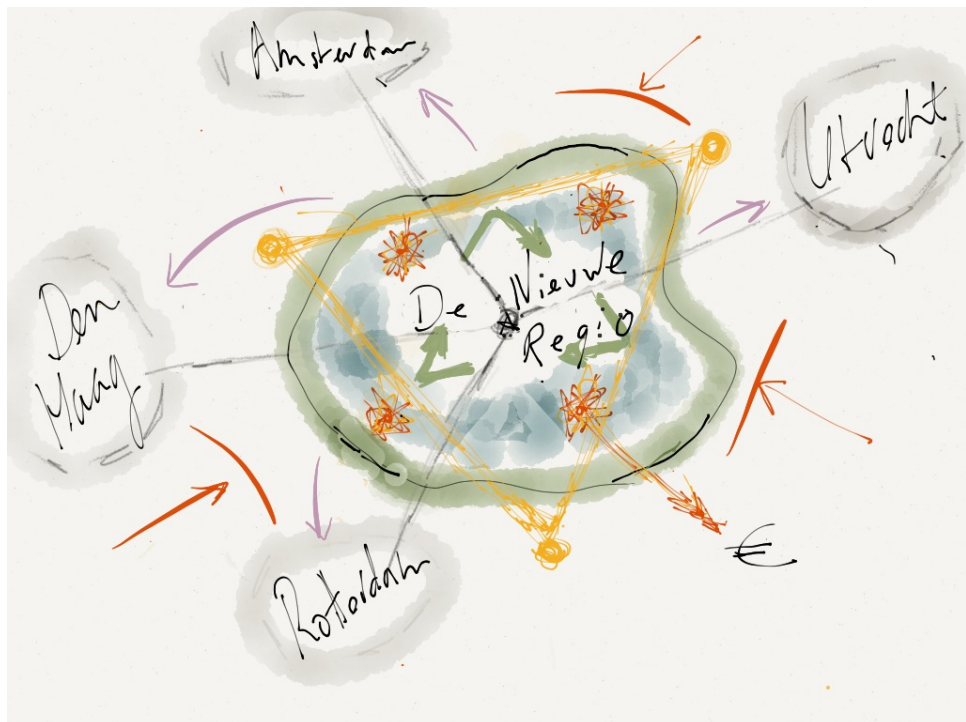
*De Nieuwe Regio:
Randvoorwaarde voor Randstad*

2.3. Doelen

In deze paragraaf worden op basis van de gekozen positie én de sterke punten van de regio, hier aangeduid als de kernwaarden, de inhoudelijke doelen geformuleerd. Het vormt de kern van belangen en beleid, waarvoor de regio wil gaan, het hart van de visie. Het moge duidelijk zijn dat elke kernwaarde op een of de andere manier raakt aan elk programma. Voor de helderheid hebben we er evenwel voor gekozen de meeste sterke en relevante koppelingen te benoemen.

Deze kernwaarden zijn:

1. *Centraal in de Randstad*
2. *Groen én Blauw*
3. *Op een kruispunt van wegen*
4. *Uniek én Authentiek*
5. *Samenleving in balans*
6. *Ondernemend*
7. *Duurzaam*

“De Nieuwe Regio”

Hierna worden (per kernwaarde) de belangen op hoofdlijnen geduid en de doelen gesteld. De ter zake doende programma's zijn daarbij reeds benoemd.

Ad 1. *Centraal in de Randstad*

De **centrale ligging** (*nergens is de Randstad zo dichtbij*) betekent dat de specifieke relatie tussen de regio en de sterk verstedelijkte omliggende gebieden op veel beleidsterreinen om eigentijdse oplossingen vraagt. Dit centrale gebied is 'natuurlijk' groter dan de huidige grenzen van de WGR-regio 'Midden-Holland'. Het is van belang de voordelen van de centrale ligging verder uit te bouwen naar de 'natuurlijke' omvang. Dat kan alleen door de samenwerking met omliggende gemeenten en regio's fors te intensiveren.

Doel is 'bestuurlijk schaalvergroting', omdat dan de belangen effectiever behartigd kunnen worden. Bestuurlijke regie is beter te voeren als het hart van de Randstad 'compleet' is. De centrale ligging loopt door alle programma's en hun speerpunten heen.

Ad 2. *Groen én Blauw*

Groen: het gebied heeft hoge natuur- en landschappelijke waarden (*hier vind je de mooiste polderlandschappen van de wereld*). Het gebied is 'groen' (*het groene hart zit in ons hart*). Letterlijk. Deze kwaliteiten zijn schaars.

Doel is om hen te behouden en waar mogelijk te versterken, niet alleen voor het gebied zelf, maar vooral voor de ontwikkeling van de Randstad als geheel. Deze belangen zijn van cruciaal belang voor de Randstad. Het vraagt om gerichte allianties met partners om de bescherming en waar mogelijk de verdere ontwikkeling te optimaliseren (Programma Groen, Duurzaamheid en Water).

Het gebied is waterrijk (**blauw**) en is hierbij ecologisch, recreatief cultuurhistorisch en infrastructureel van grote betekenis. Het gebied bergt een schat aan ervaring op het gebied van watermanagement. Met de klimaatverandering in aantocht en met het haast ook hier unieke en symbolische feit dat het laagste punt van Nederland in dit gebied ligt (-6,76 m NAP) zou het gebied kunnen uitgroeien tot een voorbeeldgebied van watermanagement. Daarbij zijn 'bescherming' en 'innovatie' in techniek, ecologie en samenwerking leidende begrippen.

Doel is om naast goed en regulier watermanagement (spreekt voor zich) de regio te ontwikkelen tot voorbeeldgebied waar water in al haar facetten is geïntegreerd in de samenleving, ingesteld is op grote veranderingen en de innovaties bevat ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen die hierop moeten

inspelen. Leidend motief is: *Wij leven met het water, in alles wat we doen. En daar zijn we goed in.* Daarnaast bieden water, de plassen, meren, sloten en vaarwegen een uniek ervaring voor recreanten. Uitwerking in Programma Groen, Duurzaamheid en Water en voor recreatie in het Programma Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs.

Ad 3. *Op een kruispunt van wegen*

De regio ligt **op een kruispunt van auto-, vaar- en spoorwegen** (*We zijn bereikbaar, van alle kanten*). Dit biedt ongekende mogelijkheden voor bedrijven (logistiek hart en distributiecentrum, groot marktgebied), burgers (bereikbaarheid van voorzieningen en werk) en bezoekers (nabijheid van natuur, landschap en cultuurhistorie). Doorstroming van verkeer is derhalve één van de belangrijkste factoren om te managen. Congestie op dit kruispunt drukt op de uitstraling van het gebied als geheel en daarmee op tal van belangen binnen de regio, maar ook daarbuiten. Sterker nog, de voordelen van de centrale ligging kunnen daarbij zelfs volledig teniet worden gedaan.

Doel is te gaan voor 'doorstroming' om daarmee bereikbaarheid en mobiliteit te garanderen, beide zijn 'selling points' van de regio. De kritische succesfactor vraagt om strategische sturing. Een speciaal programma Verkeer en Vervoer is hiervoor ingericht, dit weer ter ondersteuning van de belangen voor economie, arbeidsmarkt, onderwijs (gelijknamig programma) en Ruimte en wonen (gelijknamig programma).

Ad 4. *Uniek én Authentiek*

Uniek: het is uniek te noemen dat stad en land zo verweven zijn. Met de zeer hoge waarden op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie, en de centrale ligging op een het kruispunt van wegen. leidt ertoe dat het hier goed wonen en leven is. Relatieve rust en toch de stad onder handbereik (Gouda, maar ook Rotterdam, Utrecht en Den Haag). Ook voor de randstedeling is het uniek. Natuur en landschap zijn onder handbereik vanuit de drukte van de stad. De uniciteit loopt door alle programma's en hun speerpunten heen.

Doel is de uniciteit te behouden en uit te bouwen tot een unique selling point op tal van beleidsterreinen. In de marketing van het gebied (*wij zijn uniek!*) heeft de uniciteit een sleutelrol bij het behartigen van de belangen.

De regio ziet zichzelf als een stuk **authentiek** Holland, rijk aan cultuurhistorie (dat Nederland gemaakt heeft tot wat het nu is). Je kunt er door de tijd reizen (van Romeinen tot Metropool) en de horizon nog zien (kilometers ver weg kijken).

Doel is deze verworvenheden te behouden, maar ook om ze te vermarkten door een sterk toeristisch beleid. *Wij zijn onszelf gebleven.* Vanuit de

marketing kan daaraan: *wij zijn gastrij* worden toegevoegd. (Programma Economie, Arbeidsmarktbeleid en Onderwijs).

Ad 5. *Samenleving in balans*

Leefbaarheid is een groot goed. Natuurlijk is één van de grootste belangen dat mensen fijn kunnen leven in dit gebied. Vitaliteit, evenwichtige leeftijdsopbouw (behoud van jongeren in de kleine kernen) en een breed aanbod van cultuur zijn cruciaal.

Doel is het scheppen van de optimale voorwaarden voor leefbaarheid, het bereiken van sociale samenhang en solidariteit. Alles wat we hebben aan voorzieningen op gebied van zorg, welzijn, sport en cultuur moeten dit doel dienen. In de woonkernen en wijken. *Het is hier goed leven: je komt hier niets tekort.*

Om dit te bereiken is optimale samenwerking van overheden en instellingen cruciaal. Afgeleid doel is het bereiken van optimaal regionaal afgestemde zorg en beschikbaarheid van voorzieningen. Gezien de lokale belangen, die uiteraard groot zijn en gerespecteerd worden, is het de uitdaging ook op regionaal niveau dit optimum te bereiken. De landelijke transitieopgaven op gebied van Jeugdzorg, WMO/AWBZ en Wet Werken naar Vermogen worden gezamenlijk opgepakt om een maximum aan rendement, efficiëntie en vernieuwing te bereiken (Programma Zorg en Welzijn). Samenwerking met alle ketenpartners en verbonden partijen om te komen tot succesvolle allianties is een uitdaging van de eerste orde. Dat gebeurt gezamenlijk.

Ad 6. *Ondernemend*

De regio kent een sterk ontwikkeld Midden- en Kleinbedrijf. Er is sprake van een goed en hecht ondernemersklimaat (*wij zijn een ondernemend volkje*). De centrale ligging in de Randstad op een kruispunt van wegen is een zeer sterk punt. Het MKB floreert, de diversiteit groot is en de kwaliteit hoog met bedrijven die op de wereldmarkt meespelen. Het dienstverlenende karakter van de bedrijvigheid is in de regio sterk ontwikkeld.

Daarnaast ontwikkelt de tuinbouw, boom- en sierteelt zich in het gebied op een buitengewone manier. Door een sterke samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven is deze sector uitgegroeid tot een Greenport met internationale allure. En de landbouw zoekt de balans tussen effectieve bedrijfsvoering en de uitdaging om tot integratie met natuurontwikkeling te komen. En dat weer biedt nieuwe kansen voor innovatie.

Doel is het scheppen van verdere randvoorwaarden voor ontwikkeling en daarbij te komen tot een regionale economische strategie die zowel de groeimogelijkheden van de bedrijven direct ondersteunt en de arbeidsmarkt versterkt.

Zeker in deze tijd van financieel-economische crisis is het des te meer van belang dat ook de regionale overheid oog heeft voor het krachtenveld en de markt waarin door het bedrijfsleven wordt geopereerd, de noden binnen het bedrijfsleven kent om vanuit rol van zowel partner als van wetgever en handhaver het maximum te doen om het ondernemersklimaat optimaal te maken.

Het is duidelijk dat op al deze facetten alleen gerichte samenwerking van ook gemeenten het ondernemende karakter kan versterken, zowel initiërend, stimulerend, beschermend en ondersteunend. Uitwerking in Programma Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs. Het zorgdragen voor een optimale werkgelegenheid en hierop afgestemd onderwijsaanbod (*leren en werken sluiten hier echt goed aan, echt wel*) zijn hierbij de belangrijkste basisopgaven (Programma Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs). Uitwerking in Programma Ruimte en Wonen en Programma Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs.

Ad 7. Duurzaam

Omdat de regio het waardevolle wil behouden en zelfs wil versterken, is er bij het streven naar economische groei, dat er ook is, maar één logische weg, die van de **duurzaamheid**. Een benadering voor alle meerdere relevante beleidsterreinen. Behoud, beheer, bescherming van de unieke waarden aan de ene kant en het ondernemen, moderniseren, vernieuwen tot de ontwikkeling van nieuwe woonomgevingen dient met de nieuwste technieken en concepten te gebeuren.

Doel is het bereiken van een maximaal integratie van milieu en van duurzame oplossingen in de aan leefbaarheid, economie en ecologie gerelateerde programma's. *Deze regio gaat voor duurzaam.*

En niet alleen voor zichzelf. Maar ook voor het geheel van de randstedelijke ontwikkeling. Onze unieke waarden versterken de duurzaamheid van de Randstad als geheel. Naast rood dus ook groen en blauw, bereikbaar voor elke randstedeling (Programma Groen, Duurzaamheid en Water).

2.4. Speerpunten

De speerpunten worden in een vijftal programma's uitgewerkt. De indeling daarvan is gebaseerd op een logische samenhang van beleidsvelden. Het aantal van vijf om de bestuurlijke drukte te beperken (nu zijn er 11 overleggen). Samenhang en beperking maken het mogelijk met de beschikbare capaciteit een kwaliteitsimpuls te geven aan elk van de programma's. In elk programma worden de relevante relaties, arrangementen en subsidies inzake provincie, rijk en Europa nadrukkelijk uitgewerkt.

De vijf programma's zijn:

1. Ruimte en Wonen
2. Verkeer en Vervoer
3. Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs
4. Zorg, Welzijn en Cultuur
5. Natuur, Water en Duurzaamheid

* Het beleidsveld veiligheid is reeds ondergebracht bij de veiligheidsregio.

De stuurgroep, projectgroep en klankbordgroep alsmede de opstellers van dit document (Acestes) hebben de overtuiging dat alleen in nauw overleg met de portefeuillehouders de speerpunten kunnen worden gevalideerd en waar nodig - met de inzichten in de kadernota's voor 2013 - geamendeerd.

Financiële haalbaarheid én programmatische inpasbaarheid van veel projecten dienen in het kader van bestaande collegeprogramma's en in het perspectief van de omvangrijke bezuinigingen in het kader van de crisisaanpak opnieuw worden uitgelijnd. Dit vullen van de programma's dient met kracht ter hand worden genomen. De verdere detaillering naar projecten dient in de uitwerkingsfase plaats te vinden.

De speerpunten zijn per programma uitwerkt.

Ruimte en Wonen

- Afstemming van ruimtelijke ordening in relatie tot wonen, werken en bereikbaarheid. Enerzijds om tot een evenwichtige verdeling van deze functies te komen, anderzijds om de ontwikkeling van woningbouwlocaties tot realisatie te brengen en de volkshuisvestingsvraagstukken van met name de kleine kernen (met bv. migratiesaldo nul als streefwaarde) met voldoende bestuurlijke kracht te kunnen managen.
- Sterke regiovorming met als basis Groene Hart/Water als metropolitaan park van de Randstad.
- Hoogwaardige woonontwikkeling met optimale verweving met groen, water, duurzaamheid en landschap.
- Balans tussen de hoge omgevingskwaliteiten in het gebied en waarborgen van vitale en leefbare gemeenschappen.
- Regionale aanpak van verrommeling.

Verkeer en Vervoer

- Een samenhangend geheel van water-, weg- en railinfrastructuur met daarbinnen Kleinschalig Collectief Vervoer en een Hoogwaardig OV-netwerk. Optimale ontsluiting en toegankelijkheid, niet alleen oost-west maar ook noord-zuid.
- Versterking van het logistieke knooppunt (met koppelingen tussen de verschillende vervoersvormen) als economisch centrum in het hart van

de Randstad. Focus op ketenmobiliteit. Verbindingen benutten in relatie tot Havenontwikkeling.

- Overweging van het nut van een eigen vervoersautoriteit.

Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs

- Één regionaal economisch beleidsplan.
- Innovatie in de regionale economie. Het MKB. Investeren in waardeketens, innovatie en clustervorming rondom de industriële parels van de maakindustrie: landbouwmechanisatie, snijpunt logistiek-techniek-landbouw, water- en deltatechnologie en zilver- en fijnmechanica.
- Toerisme en recreatie: regionaal programma voor de ontwikkeling van een sterke recreatie-economie gerelateerd aan cultuurhistorie, landschap en natuur, geduid als 'Gastvrij'. Hier hoort bij een versterking van een fijnmazig fiets, vaar- en wandelnetwerk. Daarnaast een gedegen en integrale marketing aanpak.
- De transitie in het kader van de Wet werken naar vermogen, waarbij bedrijfsleven, SW-bedrijven en gemeenten tot effectieve vormen van samenwerking komen.
- Een vitale duurzame agrarische sector als volwaardige economische pijler en als drager van het landschap. Schaalvergroting, marktontwikkeling met landschaps- en natuurbeheer c.q. recreatie, en met streekeigen producten als speerpunten.
- Versterking van ketensturing op productie, handel, logistiek, toelevering, diensten, kennis en onderwijs in tuinbouw en boomsiereteelt, alsook in internationaal verband.
- Gezamenlijke aanpak van de discrepantie tussen vraag en aanbod kantoren en (herstructurering) bedrijventerreinen.
- Verdere versterking en uitbreiding van het netwerk van relaties op het gebied van onderwijs, ondernemers en overheid.

Zorg, Welzijn en Cultuur

- Het zorgdragen voor vitale kernen.
- Gerichte aandacht voor de volksgezondheid.
- Verbeterde voorzieningen, zowel met betrekking tot grootstedelijke problematiek als dat van kleine kernen.
- Effectieve inrichting van een bovenlokaal voorzieningenniveau van centrumstad met dat van de omliggende kernen. Het regionale niveau aan voorzieningen komt op punten onder druk te staan. Dit versterken over de volle breedte heeft dan ook prioriteit.
- Koers van collectief en integraal bestuurlijk afgestemde besluitvorming is cruciaal om de afstemming te bereiken. Dit vraagt om een intensievere regionale samenwerking.

- De transities op het gebied van jeugdzorg en WMO/AWBZ op adequate wijze vormgeven.
- Strategisch plan 'Sociale Cohesie' dat op integrale en afgestemde wijze de leefbaarheid stuurbaar maakt.

Natuur, Water en Duurzaamheid

- Bevordering van natuurontwikkeling en –behoud.
- Inbedding en inpassing van relevante natuurterreinen in economische en ruimtelijke ontwikkelingen. In het bijzonder aandacht voor de agrarische sector.
- Impuls voor duurzaamheid door het opstellen van een integraal voor de regio kaderstellend plan op het gebied van milieu en duurzaamheid.
- Watermanagement uitbouwen tot een echt selling point. Dit door een gedegen inventarisatie van de aanwezige kennis op te stellen en te komen tot een innovatieplan 'water'.
- De slappe bodem-problematiek vraagt vanuit de dagelijkse realiteit en de financiële druk op de begrotingen van veel gemeenten om het gecoördineerd werken. Versterking van de samenwerking is gewenst om tot innovatieve oplossingen te komen om de problematiek het hoofd te bieden.
- Het opnieuw agenderen van een 'Nationaal Landschap Groene Hart'. Behoeftte aan en noodzaak van een nationaal landschap zou in de ogen van de regio opnieuw bezien dienen te worden.

3. Samenwerking 2.0

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het denken en werken vanuit een andere houdingsaspecten beschreven (paragraaf 3.2), de doelen van samenwerking geformuleerd (paragraaf 3.3) en de principes als grondslag voor de nieuwe samenwerking herijkt (paragraaf 3.4).

In de paragraaf 3.5 wordt expliciet stilgestaan bij de bestuurlijke legitimatie als leidend thema voor de nieuwe samenwerking en de achterliggende overwegingen die een rol hebben gespeeld bij de bepaling van deze nieuwe richting. Collectieve regie en flexibiliteit zijn belangrijke uitgangspunten voor de governance van de samenwerking (paragraaf 3.6).

De brede samenwerking met andere gemeenten (paragraaf 3.7) en met rijk en provincie (paragraaf 3.8) is een koersverandering die wordt toegelicht. Centraal in de nieuwe sturing staat het bestuurlijke programma (paragraaf 3.8). Tenslotte wordt in paragraaf 3.10 de aard van bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning en coördinatie van de visie en de bestuurlijke programma's, zoals gedefinieerd in hoofdstuk 2, beschreven.

3.2. Denken en werken vanuit een andere houding

Om de belangen van het gebied te dienen wil de regio haar werkwijze drastisch aanpassen. Het is duidelijk geworden dat de inhoudelijke belangen naar het oordeel van bestuurders en managers het best gediend zijn met een samenwerking gebaseerd op de volgende aspecten:

1. *Invloedrijk*
2. *Robuust*
3. *Verbindend*

Deze worden hieronder nader toegelicht.

Ad 1. *Invloedrijk*

Invloedrijk op processen en beleid van hogere overheden is van grote waarde om de eigen belangen adequaat te kunnen behartigen. Daar waar kansen zich voordoen of bedreigingen op het gebied afkomen. De regio kiest ervoor om een gerespecteerd gesprekspartner voor anderen te zijn en als zodanig te worden gezien, gewaardeerd en betrokken door de beleidsmakers van hogere overheden. Wij versterken onze beïnvloeding daarop door veel systematischer onze belangen dan nu te behartigen, te bereiken dan wel te beschermen. De regio wil de wegen in haar netwerk beter benutten. Het is duidelijk dat daarin wederzijdse afhankelijkheid met andere overheden, relevante partners en bedrijven, opgezocht dient te worden, maar steeds zelfstandig, vrijdenkend en nuchter.

Ad 1. *Robuust*

Robuustheid is van groot belang om massa te kunnen maken daar waar invloed noodzakelijk is of om weerstand te kunnen bieden aan de externe bedreigingen. Robuustheid verhoogt het weerstandsvermogen. Robuustheid is ook zelfbewust zijn. Het is van belang dat de regio haar krachten kent en uitoefent. Het is ook profilering, presentatie en professionalisme. Financiële robuustheid wordt groter als er wegen zijn om te kunnen vereven. In de vorm van onze samenwerking verdient dit principe nadere uitwerking.

Ad 3. *Verbindend*

Verbindend zijn: een ondernemende bestuurs- en managementstijl is randvoorwaarde voor succes. Met name omdat de regio wil insteken op ontwikkeling en innovatie op tal van terreinen. Dit vraagt kracht en inzet. En dat kun je als overheid niet alleen. De regio wil de directe relaties met het bedrijfsleven en de onderwijswereld versterken om komen tot sterke allianties, geduid als de gouden driehoek. Alleen gerichte samenwerking hierbinnen biedt naar de overtuiging kans op succes. In meer algemene zin wordt gekozen om veel meer samen te werken met stakeholders en partners.

3.3. Herijking van de doelen

Het doel van de regionale samenwerking is: *Een bijdrage leveren aan het realiseren van regionale én gemeentelijke doelstellingen.*

Afgeleide doelen zijn:

- Stroomlijning van vormen van samenwerking (geen wildgroei).
- Effectieve behartiging van belangen.
- Krachtige standpuntbepaling naar hogere overheden.
- Geïntegreerde aanpak van beleid.
- Professionele en eenduidige lobby/PR/Communicatie.
- Heldere verantwoording over de opbrengsten van samenwerking.
- Optimale inzet van bestuurlijk en ambtelijk leiderschap.
- Effectieve bundeling van kennis en ervaring.

3.4. Nieuwe principes als grondslag

Op basis van bestudering van de voorliggende documenten en gevoerde gesprekken worden de volgende principes van samenwerking voorgesteld.

De samenwerking:

Basis/Impuls

- Wordt aangegaan op basis van gelijkwaardigheid.
- Respecteert de autonomie (zelfstandigheid) van individuele gemeenten.

- Kan vragen om de bereidheid tot het doen van concessies ten aanzien van het lokale belang als het regionale belang als geheel daarmee gediend is.
- Kent wederzijds respect voor elkaars overtuigingen en formele standpunten.
- Betekent te allen tijde het met elkaar van tevoren delen van relevante en strategische zaken.

Randvoorwaardelijk

- Is te allen tijde uitlegbaar in het belang van elke gemeente.
- Wordt op programma/strategisch niveau collectief aangegaan.
- Maakt het mogelijk om binnen de collectieve programma's projectniveau flexibel samen te werken en 'op maat' te realiseren, naar vorm, inhoud en deelnemers.
- Betekent elkaar vrijlaten om samen te werken met elke andere gemeente(n) binnen of buiten het kerngebied.

Profijtelijk

- Levert op!
- Draagt bij aan de bij de gemeenten voorliggende opgaven en de realisatie van het collegeprogramma. De samenwerking richt zich erop om het bestuur van gemeenten in staat te stellen lokale doelstellingen nog beter te realiseren en de landelijke opgaven te realiseren. Met andere woorden mogelijk te maken dat het lokale belang kan worden gewogen vanuit het regionale belang.
- Stelt de gemeentebesturen in staat regionale doelen nog beter te realiseren. Het is noodzaak om de regio en haar deelnemers een strategische impuls te geven.
- Bindt meer bedrijven aan ons, leidt tot meer beïnvloeding op besluitvorming van en meer financiële ondersteuning door hogere overheden.
- Verhoogt en borgt de kennis en ervaring van haar organisaties.
- Maakt het mogelijk om de strategische agenda te realiseren.

3.5. Bestuurlijke legitimatie

In deze nieuwe samenwerking wordt de bestuurlijke legitimatie van de bestuurlijke samenwerking gezien als een leidend thema. Met deze principes van de nieuwe samenwerking gaan we terug naar de basis. De verantwoordelijkheden in het openbaar bestuur liggen bij de Colleges van Burgemeester en Wethouders én bij de Gemeenteraden (elk met de eigen verantwoordelijkheid).

Colleges hebben van hun raden 'de opdracht' om de collegeprogramma's ten uitvoer te brengen. Zij dienen in hun het besturen van de gemeente

adequaat in te spelen op relevante ontwikkelingen. Zij leggen daarover verantwoording af aan de raden en daarmee aan burgers en bedrijven. De raden oefenen daartoe het budgetrecht uit, stellen kaders, toetsen de colleges op het besturen binnen de gestelde bandbreedte.

Er is de overtuiging om de samenwerking opnieuw te schoeien op de leest van de bestuurlijke legitimatie. Dit om elke gemeente sterker maken dan zij nu is. Immers daarmee wordt de regio sterker, de beïnvloeding groter en dat komt de kwaliteit van de regio weer ten goede.

Bestuurders en politici willen aan hun burgers kunnen uitleggen waarom en waarop wordt samengewerkt en welke voordelen hiermee kunnen worden bereikt.

Het is logisch dat colleges elkaar en hun gemeenteraden op voorhand betrekken bij de strategische uitlijning en invulling van regionale samenwerking. Het is cruciaal dat raden hun kader-stellende en toetsende rol ook in de samenwerking kunnen pakken en waar nodig het budgetrecht uitoefenen. Deze visie voorstel verankert dit principe. Samenwerking is niet alleen een zaak van portefeuillehouders maar meer nog een zaak van colleges en raden.

3.6. Governance: regie én flexibiliteit

Het kernwoord is 'regie': leiding nemen in de sturing op gestelde doelen door gerichte afstemming tussen relevante actoren. Het omvat zeer doel- en resultaatgericht werken, het betrekken van de partners en het daarbij in control zijn op het proces.

De door de regio gestelde doelen en speerpunten vragen om een nieuwe stijl van werken met daarin een kwalitatieve impuls, van lobby tot ondersteuning. Dit betekent bundeling van krachten (om kennis en capaciteit optimaal te kunnen benutten), volledige bestuurlijke legitimatie en vooral gelijkwaardigheid. Korte lijnen tussen politiek, bestuur en management zijn cruciaal.

De regio wil door deze bundeling tot een veel sterkere strategische sturing op dossiers/projecten komen, waarbij op de koers te allen tijde collectief wordt gewerkt. Daarnaast blijkt dat bij de aanpak op projectniveau veel meer ruimte geboden moet worden voor onderlinge afstemming en daarmee voor maatwerk. Altijd alles met elkaar moeten doen genereert niet de juiste energie. Van de andere kant biedt deze benadering de mogelijkheid voor frontrunners om de lead te nemen, waarbij anderen zich later kunnen aansluiten. Uitgangspunt is wel dat elke vorm van maatwerk te allen tijde van te voren collectief wordt gedeeld en besproken. Transparantie is cruciaal, niet alleen vertrouwen in elkaar, maar vooral om meer kansen met elkaar te kunnen delen. Samenwerken begint met 'delen'.

Voor elke gemeente dient de samenwerking niet meer als een keurslijf of een 'must' te voelen maar als passende kledij, als gegoten. De samenwerking wordt daarbij samengevat en op twee niveaus geduid: die van het generale gevoel van behoren tot een regio of misschien zelfs een regio zijn, en die van de concrete samenwerking op producten en diensten. Beide niveaus moeten goed voelen. Bij het laatste dient deze vooral zakelijk goed te zijn geregeld. Een regionaal korset van algehele financiële omslagen en verrekeningen werkt hier niet. Zeker niet omdat gemeenten snel moeten en willen kunnen inspelen op landelijke ontwikkelingen inzake bezuinigingen en herinrichting van hun budgetten. Ook bijsturing van de verbonden partijen moet onmiddellijk en direct kunnen plaatsvinden. Het belastinggeld van burgers moet naar de politieke maatstaven worden verdeeld. Dit is het democratisch principe waarmee wij werken. Samenwerking moet hier dus financieel te allen tijde 'flexibel' zitten zonder de gezamenlijke opgaven tekort te willen doen.

Door een veel sterkere inzet van het ambtelijk management (onder leiding van de gemeentesecretarissen) en een gerichte versterking van de procesregie door de voor regionale samenwerking verantwoordelijke portefeuillehouders (in het algemeen de burgemeesters) kan intern en extern deze impuls worden gerealiseerd.

De vorm van samenwerking volgt de inhoud, is het devies.

De recent geboekte successen van vruchtbare samenwerking, waarbij bestuurders samen sterk hebben geopereerd in programmatisch verband zijn exemplarisch voor de nieuwe werkwijze. Het is een vorm waarin de energie wordt aangeboord en wordt gericht op echte belangen en veel minder op de organisatievorm van het openbaar bestuur.

3.7. Brede samenwerking met andere gemeenten

De schaal voor lonende regionale samenwerking dient op diverse beleidsvelden en belangen te worden vergroot. Een grotere bestuurlijke slagkracht binnen de (zuidvleugel van de) Randstad kan vooral worden bereikt door intensieve samenwerking met (delen van) regio's die worden gekenmerkt door met de regio Midden-Holland vergelijkbare kwaliteiten (stad en land, Groene Hart, overeenkomende economische kernkwaliteiten als de Greenport en logistiek en de infrastructurele verbindingen van Noord naar Zuid en van Oost naar West).

In het licht van deze gedeelde kenmerken en de bestuurlijke verhoudingen binnen de provincie ligt bestuurlijk-inhoudelijke samenwerking met (delen van) de regio Holland-Rijnland voor de hand.

In het bijzonder geldt dit voor samenwerking met de nieuw te vormen gemeente die bestaat uit de huidige gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude.

De bestuurlijke schaalvergroting dient vorm te krijgen via gerichte vormen van samenwerking. Specifieke vraagstukken kunnen dan succesvoller worden aangepakt en de belangenbehartiging aanzienlijk worden versterkt. Het huidige Midden-Holland is een basis van waaruit wordt geopereerd. Het betreft de volgende gemeenten:

- Naar het oosten met Woerden, Lopik en Gorinchem.
- Naar het noorden Nieuwkoop en Kaag en Braassem
- Naar het zuiden/westen Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

3.8. Samenwerking met Europa, Rijk en Provincie

De regio wil haar samenwerking met de drie bovenliggende overheidslagen versterken. Meer gerichte focus op de kansen die Europa biedt, sterkere beïnvloeding en lobby naar het rijk en provincie. Een goede relatie met de provincie als directe partner is van cruciaal belang.

GS is zowel een directe gesprekspartner in een aantal dossiers, als ook randvoorwaardenscheppend voor de belangen van de regio en het realiseren van gemeenschappelijke doelen. De regio wil de samenwerking met provincie en rijk herijken en komen tot een versterkt partnerschap.

Om te komen tot een sterkere beïnvloeding binnen andere netwerken is het zaak om de participatie te verzwaren en verder te intensiveren. Dit geldt in elk geval voor:

- Het netwerk van de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht en hieraan gerelateerde netwerken en platforms.
- Urgentieprogramma Randstad (UPR), Pieken in de Delta, De Havenvisie 2030 en het hele netwerk hieromheen.
- Relevante ondernemersplatforms, Kamers van Koophandel.
- Veiligheidsregio.
- Xplorelab, de innovatiewerkplaats van de Provincie Zuid-Holland

3.9. Bestuurlijk Programma

Een programma is een samenhangend pakket van projecten en initiatieven (per beleidsveld georganiseerd) dat – op voorwaarde van goed management - leidt tot meerwaarde van elk van de onderdelen.

Nu heeft de regio portefeuillehoudersoverleggen en bestuurs-commissies ingesteld, die tot doel hebben afstemming en coördinatie te realiseren van

projecten. Door evenwel te investeren in een gezamenlijke strategie en doelen 'bovenop' de projecten en initiatieven zal meer samenhang worden verkregen. Zeker op het niveau van systematische en hoogwaardige belangenbehartiging kan meer winst worden gehaald. De strategische 'kop' van het programma betekent in de praktijk een inhoudelijk impuls.

Het voorstel is per programma voortaan intensiever samen te werken met relevante partijen, mede-overheden, belangenorganisaties en bedrijven. Expliciteer het relevante netwerk waarmee wordt samengewerkt. Formuleer een strategie voor lobby, communicatie of PR per programma.

Een programma wordt vastgesteld door elke deelnemende gemeente. In het programma hebben relevante portefeuillehouders zitting. Het wordt gemanaged door een coördinerend portefeuillehouder (bestuurlijk), een coördinerend gemeentesecretaris (ambtelijk) met de noodzakelijke ondersteuning. In het Programma-overleg worden regelmatig bestuurders van relevante mede- of hogere overheden uitgenodigd.

De projecten binnen een programma kunnen meer flexibel worden ingericht.

De programma's worden uitgelijnd conform het in bijlage 3 uitgewerkte model. Het bestuurlijke programma Verkeer en Vervoer is hier als concept uitgewerkt.

3.10. Ondersteuning en coördinatie

De inhoudelijke programma's zoals beschreven in hoofdstuk 2 worden geflankeerd en ondersteund, bestuurlijk door de portefeuillehouders regionale samenwerking, in alle gevallen de burgemeesters, en ambtelijk door de gemeentesecretarissen. We onderscheiden dus bestuurlijke en ambtelijke regie. Hieronder zijn de speerpunten nader geduid.

Bestuurlijke regie

Richt een **Bestuurlijke Regiegroep (BRG)** in. Deze bestaat uit de voorzitters van de colleges en raden, te weten alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten. De BRG betekent in de nieuwe opzet meer coördinatie op de nieuwe samenwerking. De BRG richt zich primair op de totstandbrenging en instandhouding van samenwerking tussen colleges en raden als zodanig en is initiërend, verbindend en coördinerend op het geheel van bestuurlijke proces. De BRG wordt geadviseerd door de ARG. Haar taken:

- Er is de overtuiging dat de regio de belangen van haar burgers, bedrijven en bezoekers het beste dient door krachtige allianties te bouwen met relevante onderwijsinstellingen en ondernemers en sterker weet te smeden tot een goed functionerende gouden driehoek (O-O-O). En dit op alle relevante beleidsvelden. Gedacht wordt aan verdere structurering van de regionale 'Captains Table',

tot een intensief netwerk van invloedrijke bestuurders en managers uit alle betrokken geledingen.

- Een algemeen PR- en lobbyplan voor de regio.
- Gestroomlijnde bestuurlijke besluitvorming en communicatie van regio naar alle gemeenten en vice versa.
- Algehele ondersteuning van de versterking van het regionale netwerk met andere overheden en uitbreiden van het samenwerkingsgebied in het bijzonder. voor gerichte en geformaliseerde uitbreiding van de samenwerking met een selectie van gemeenten in de directe omgeving van het huidige 'plangebied'.
- Draagt zorgt voor de afstemming van proces en inhoud van visie met het provinciaal onderzoek.
- Het is aan te bevelen de regio als merk verder te ontwikkelen. Het sterkt identiteit, imago en profiel. Een merk bindt en verbindt de regio en zal het profiel versterken. De werknaam 'De Nieuwe Regio' zal daartoe worden doorontwikkeld tot een nieuwe formele naam.

Ambtelijke regie

Op basis van de bovengenoemde punten is het relevant dat de gemeenten hun samenwerking intensiveren. Voor de ondersteuning daarvan zijn de gemeentesecretarissen primair verantwoordelijk. In de implementatie van de visie komen zij met nadere voorstellen voor samenwerking op het gebied van programma-ondersteuning en bedrijfsvoering.

Richt een **Ambtelijke Regiegroep** in, bestaande uit de gemeentesecretarissen. Zij krijgt expliciet de opdracht enerzijds de BRG te adviseren over de koers van de samenwerking en met name de bestuurlijke programma's te adviseren en te ondersteunen.

De voorzitter van de ARG is tevens de secretaris van de BRG, dit om de lijnen kort te houden. Elke gemeentesecretaris voert met de coördinerend portefeuillehouder het management van een programma dan wel een relevant onderdeel ervan. De agenda van de ARG is van strategisch niveau.

De ARG ontwikkelt een visie (een programma) op de bedrijfsvoering van de regio, initieert kansen op alle PIOFHA-taken en adviseert hoe de bedrijfsvoering optimaal ondersteunend kan zijn aan de programma's. Het is van belang daarbij het voltallige management van de deelnemende gemeenten direct te betrekken.

De gemeentesecretarissen spreken hun betrokkenheid aan de bestuurlijke doelen van de regio gezamenlijk uit. Het is te overwegen de Kringbijeenkomst hiertoe om te bouwen naar ARG, dit om ambtelijke drukte te vermijden.

4. Plan van uitvoering

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de gevolgde stappen en op het vervolg van de procesplanning (paragraaf 4.2) en worden de hoofdlijnen geschetst van het plan van uitvoering (paragraaf 4.3).

4.2. Procesplanning

De stuurgroep, klankbordgroep en projectgroep worden betrokken bij de verdere uitwerking van de visie. In feite is deze werkwijze al het begin van het nieuwe samenwerken: volledige betrokkenheid van alle gemeenten.

De planning die is aangehouden tot en met toeleiding aan de stuurgroep van 13 juni 2012:

1. Oriëntatie (deskresearch, gebiedsverkenning, ambtelijke en bestuurlijke kennismaking, projectinrichting) (eind maart).
2. Formulering conceptvisie op basis van voorliggende documenten en vigerende standpunten (begin april).
3. Bespreken conceptvisie in Projectgroep 2.0 (op 5 en 12 april).
4. Vaststelling hoofdlijnen en speerpunten conceptvisie en doorgeleiding voor verdere uitwerking; door Stuurgroep 2.0 (18 april).
5. Bespreken conceptvisie met Klankbordgroep (15 mei).
6. Interviews met alle burgemeesters, gemeentesecretarissen en enkele wethouders (medio april – medio mei).
7. Bespreken conceptvisie door colleges van B&W te Gouderak (22 mei).
8. Bespreken conceptvisie en plan van uitvoering in de Projectgroep (7 juni).
9. Bespreken conceptvisie en plan van uitvoering in de Klankbordgroep (8 juni).
10. Informatiebijeenkomst gemeenteraden (9 juni).

De *bestuurlijke planning* die wordt voorgesteld na vrijgeven van de visie en plan van uitvoering door de stuurgroep op 13 juni 2012:

1. Aanbieding visie ter kennisname aan de Colleges van B&W (26 juni)
2. Doorzending van de visie ter kennisname aan alle gemeenteraden (26 juni).
3. Bespreking van de visie in een gezamenlijke raadsbijeenkomst met als doel de raadsleden volledig en uitgebreid te informeren over de inhoud van de visie (eind augustus/begin september).
4. Toeleiding visie ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming aan colleges en raden (medio september tot eind oktober).
5. Toeleiding plan van uitvoering ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming (november/december).

6. De formele ingangsdatum van de nieuwe samenwerking te stellen op 1 januari 2013.

De *ambtelijke planning* die wordt voorgesteld na vrijgeven van de visie en plan van uitvoering door de stuurgroep op 13 juni 2012.

1. Start opstellen Plan van Uitvoering door de Projectgroep (15 juni).
2. Toezending van de visie naar alle medewerkers (26 juni, parallel aan de toezending naar de raadsleden) van de deelnemende gemeenten en aan ODMH/ISMH.
3. Eerste briefing van management en medewerkers inzake de visie (eind juni/begin juli).
4. Bijeenkomst met alle directie-/managementteams (eind augustus/begin september).
5. Een gezamenlijke briefing van alle ondernemingsraden (eind augustus/begin september).
6. Toeleiding van Visie en later Plan van Uitvoering naar colleges en raden wordt verzorgd door projectgroep

4.3. Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van het plan van uitvoering zijn hier geduid. De projectgroep heeft van de stuurgroep de opdracht gekregen dit de komende maanden verder uit te werken en op basis hiervan met voorstellen te komen. De hoofdpijnen:

- De bestuurlijke programma's en de ondersteuning en coördinatie hiervan alsmede de bestuurlijke én ambtelijke regie worden volledig uitgewerkt: doelen, speerpunten en projecten (conform bijgevoegd model). Per programma wordt een programmabegroting opgesteld.
- De juridische organisatievorm van de samenwerking per 1 januari a.s. en daaraan gekoppeld een eenvoudig stelsel van richtlijnen, processen en werkafspraken voor alle betrokkenen wordt uitgewerkt. Daarbij is aandacht voor de borging van de scheiding van rollen (klant en eigenaar) bij de aansturing van verbonden partijen.
- De wijze waarop de ondersteuning van de programma's op een adequate wijze (naar medewerkers, financiële middelen en systemen) kan worden vormgegeven, wordt uitgewerkt. Er wordt een voorstel gedaan voor transitie van de huidige portefeuillehoudersoverleggen en bestuurscommissies naar bestuurlijke programma's.
- De financiële aspecten van de nieuwe samenwerking worden naar de nieuwe organisatievorm en mede in het licht van de ontvlechting van ODMH en ISMH in het plan van uitvoering nader uitgewerkt. Formatie- en budgetneutraliteit zijn uitgangspunt, beperking van

frictie- en ontvlechtingkosten tot een absoluut minimum is een randvoorwaarde.

- De personele invulling van de nieuwe vormen en werkwijze wordt in het plan van uitvoering verder uitgewerkt. Een centraal beschikbaar adviesteam met de gewenste flexibiliteit bij inzet van medewerkers, ook vanuit de deelnemende organisaties is uitgangspunt. In dit proces van verandering zullen personeel en ondernemingsraden tijdig worden betrokken.
- Binnen het geheel van de regionale samenwerking wordt een beperkte set van gestandaardiseerde contracten ontworpen om op projectniveau zo eenvoudig en flexibel mogelijk samenwerking mogelijk te maken, en die de juridische en financiële aspecten van de samenwerking borgt.
- Een **model voor samenwerking** met andere gemeenten buiten de regio wordt uitgewerkt.
- Een **standaard contract** wordt uitgewerkt, dat projectsamenwerking tussen gemeenten zo simpel mogelijk maakt, zowel financieel als juridisch.
- De werknaam 'De Nieuw Regio' wordt ontwikkeld naar een definitieve (merk)naam met behulp van professionele ondersteuning op gebied van marketing.

Bijlage 1. Verantwoording

De opdracht is in een periode van 3 weken uitgevoerd in nauw overleg met de projectgroep 2.0 en ondersteund door een compact adviesteam.

Stuurgroep 2.0

Deelnemers zijn de burgemeesters: André Bonthuis (Schoonhoven), Wim Cornelis (Gouda), Bert Cremers (Waddinxveen), John de Prieëlle (Ouderkerk), Aaltina Evenhuis-Meppelink (Vlist), Gert Jan Kats (Zuidplas), Coos Rijdsijk (Boskoop), Christiaan van der Kamp (Bodegraven-Reeuwijk), Trix van der Kluit-de Groot (Nederlek) en Arie van Erk (Bergambacht).

De stuurgroep is bestuurlijk opdrachtgever. Zij heeft de opdracht in handen gegeven van de projectgroep 2.0. Het Algemeen Bestuur van het ISMH heeft de stuurgroep en daarmee zichzelf de opdracht gegeven tot herijking van de samenwerking.

Klankbordgroep 2.0

Deelnemers zijn de voorzitters van de huidige portefeuillehouders-overleggen en bestuurscommissies, aangevuld met vertegenwoordigers vanuit andere gemeenten. Elk gemeente heeft daarmee tenminste één portefeuillehouder als vertegenwoordiger in de klankbordgroep. De deelnemers: Ron van den Haterd (Bestuurscommissie Educatie, Bestuurscommissie Inburgering, PHO Werk en Inkomen), Marco Kastelein (PHO Groene Hart, RO en VHV), Wendy Ruwhof (PHO Verkeer en Vervoer), Marion Suijker (B.O. Zorg en Samenleving), Ria Boere (Ouderkerk), Arjen Hazelebach (Bestuurscommissie Milieudienst), Dorenda Gerts (PHO Cultuur), Jan Vente (Bergambacht), Hans Vroomen (Bodegraven/Reeuwijk), Marry Holst-Brink (Schoonhoven), Bart Crouwers (Vlist) en Gert Dazler (Boskoop).

Projectgroep 2.0

Deelnemers zijn de gemeentesecretarissen: Loes Bakker (Gouda, Annemie Blomme (Waddinxveen), Jan Brinkman (Zuidplas), Marco van Es (Schoonhoven), Gert Logt (Ouderkerk), Wendy Pelk (Boskoop, 'waarnemend' gemeentesecretaris), Colette Plokhooij (Vlist), Herman Romeijn (Bodegraven-Reeuwijk), Piet Schouten (Nederlek) en Piet van Willigen (Bergambacht). De projectgroep is ambtelijk opdrachtgever.

De projectgroep draagt zorg voor de directe communicatie inzake dit project naar alle gemeenten van de regio. De projectleider bereidt dit voor.

Adviesteam 2.0

Deelnemers zijn: Harry van Bovene (Gouda), Ad Hekman (Waddinxveen), Brenda Rieke (Vlist) en Ronilla Snellen (Zuidplas).

Dit team leverde de kennis van strategie en beleid van de regio, de financiële kaders en bestuurlijke communicatie.

De opdracht is uitgevoerd door Aceses Public Sector Strategy. Het team bestaat uit Ronald Berkhuisen, Kim Boermans, Robert Schweden en Jack Kruf (projectleider).

Literatuur

Adviescommissie Bestuurlijke Toekomst Krimpenerwaard, 2009, Een groen-blauwe parel, in zilver gezet. Op weg naar één gemeente in de Krimpenerwaard, 16 pp.

Blaauwberg, 2010, Region Building in Midden-Holland. Koersdocument van het gezamenlijke portefeuillehoudersoverleg Werk & Inkomen en Economische Zaken, 34 pp.

Commissie Van den Berg, 2007, De puzzel passend gemaakt: over fusies van gemeenten in het hart van Zuid-Holland, 62 pp.

Gemeente Bergambacht, 2010, Coalitieprogramma 2010-2014 Gemeentebelang-SGP/Christenunie. "Bergambacht werkt aan een vitale toekomst", 23 pp.

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk, 2010, Samen aanpakken! Bodegraven-Reeuwijk: een vitale samenleving, Coalitieakkoord 2011-2014 van het CDA, VVD en Beter Bodegraven / Reeuwijks Belang, 25 pp.

Gemeente Boskoop, 2010, Bestuursakkoord VVD-CDA, Boskoop, ... Klaar voor de toekomst! 12 pp.

Gemeente Gouda, 2010, "Samen werken aan Gouda". Coalitieakkoord voor een Gouds collegeprogramma 2010-2014, 24 pp.

Gemeente Nederlek, 2010, Samen naar de toekomst. Coalitieakkoord op hoofdlijnen VVD-PvdA 2010-2014, 4 pp.

Gemeente Ouderkerk, 2010, Collegeprogramma 2010-2014, 29 pp.

Gemeente Schoonhoven, 2010, Coalitieprogramma 2010-2014. Samen bouwen aan een aantrekkelijk Schoonhoven, 4 pp.

Gemeente Vlist, 2010, Besturen met de burger. Collegeprogramma 2010-2014, 18 pp.

Gemeente Waddinxveen, 2010, Coalitieakkoord 2010-2014. "Gaan voor Waddinxveen", 4 pp.

Gemeente Zuidplas, 2010, Ruimte om je thuis te voelen. Collegeprogramma Gemeente Zuidplas 2010-2014, 42 pp.

Gemeenschappelijke regeling ISMH, 1989, 12 pp.

Graaf, Lennart en Marco Vermeulen, 2010, De Ruimtelijke Agenda Midden-Holland. Intergemeenschappelijk Samenwerkingsorgaan Midden-Holland, Gouda, 96 pp.

Partners en Präper, 2008, Samenwerking in het ISMH na herindeling. Perspectieven en percepties, 9 pp.

Stuurgroep 2.0 (thans Projectgroep 2.0), 2012, Procesvoorstel "samenwerken 2.0", Advies van de stuurgroep inzake de toekomst van de regionale samenwerking in Midden-Holland, 6 pp.

Vorbereidende notitie ten behoeve van de conferentie "Toekomst regionale samenwerking Midden Holland", 4 pp.

Interviews

Ten behoeve van een nader oriëntatie op de nieuwe samenwerking is met alle burgemeesters, gemeentesecretarissen en met enkele wethouders bilateraal gesproken. Voorts zijn alle secretarissen van de huidige portefeuillehoudersoverleggen gesproken voor hun inhoudelijke inbreng op de speerpunten.

Er is door de stuurgroep en projectgroep voor gekozen de aanvankelijk voorgenomen interviews met externe partijen in deze fase niet te voeren en te kiezen voor de het stroomlijnen van de inbreng van de hierboven genoemde functionarissen.

Bijlage 2. SWOT-analyse

De sterke en zwakke punten van de regio zelf en de kansen en bedreigingen in de directe omgeving van Midden-Holland:

Kansen (Opportunities)

- Dichtbij één van de grootste havens van de wereld biedt de mogelijkheid voor het naar het achterland uitbouwen van de goederenstromen mogelijkheden voor value added logistics.
- Toenemende behoefte aan veel betere match tussen bedrijfsleven en onderwijs, met name op het gebied technisch en administratief onderwijs.
- Crisis noopt bedrijven tot reductie van aantal vestigingen. Midden-Holland ligt zo centraal in een hele grote Randstad.
- Focus in de Structuurvisie Randstad 2040 op het ontwikkelen van 'metropolitane parken' rond de grote steden, als antwoord op het tekort aan toegankelijk, recreatief groen bij steden. Metropoolontwikkeling wordt collectief gedragen. De balans met de groene long dus ook.
- Toenemende behoefte (in tijden van crisis en onzekerheid) van de Nederlander om meer in eigen land te recreëren. Ingegeven in tijd van onzekerheid.
- Toenemende focus van kabinet op innovatie voor het MKB.

Bedreigingen (Threats)

- De werkwijze 'van bovenaf' bij Metropoolvorming Rotterdam-Den Haag, MIRT-verkenning, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, de Havenvisie 2030, waarbij de belangen van Midden-Holland overlopen of compleet vergeten worden. Veel plannen zetten bereikbaarheid en leefbaarheid van Midden-Holland onder zware druk. Het vergeten van de infrastructuur in het achterland van Rotterdam is een grote bedreiging.
- Grote maatschappelijk opgaven, gecombineerd met forse bezuinigingen zetten de leefbaarheid voor veel groepen mensen onder grote druk.
- Een sterke regio Holland-Rijnland en een sterke regio Drechtsteden met heel veel lobbykracht.
- Vergrijzing en achteruitgang van sociale infrastructuur in kleine kernen.
- Bezuinigingen op de ecologische hoofdstructuur.

Sterkten (Strengths)

- Ligging: centraal gelegen in de Randstad (distributieknooppunt en aantrekkelijk woonklimaat in nabijheid van groen met enorm werkgebied eromheen) en direct achter één van de grootste havens

van de wereld. Goed vestigingsklimaat met enorme markt binnen handbereik. Op een kruispunt van wegen, multimodaal knooppunt (water, spoor, weg).

- Diversiteit in samenstelling van bedrijfsleven/marktsegmenten, daardoor minder kwetsbare arbeidsmarkt. Maakindustrie kent bedrijven die in hun niche wereldspelers zijn, sterke kaas/foodsector, centrum van (koel)transport.
- Gelegen in het Groene Hart, heeft de mooiste landschappen van Nederland, natuurschoon en hoge ecologische waarden
- Cultuurhistorie met beschermde stads- en dorpsgezichten, de Oude Hollandse Waterlinie, Belvédèregebied, Topgebied behoud cultureel erfgoed.
- Greenport Boskoop.
- Zorg-, sport- en cultuurvoorzieningen zijn goed. Sportvoorzieningen zeer goed met zelfs topvoorzieningen (top waterpolo en de mooiste roeibaan van Nederland).
- Hechte sociale samenhang in dorpen en kernen. Goed georganiseerd en bruisend verenigingsleven in dorpen en kernen.
- Recreatief zeer aantrekkelijk gebied.
- Jarenlange ervaring in samenwerken. Veel bestuurders kennen elkaar en werken al jaren samen. Er is nu de gevoelde overtuiging, en de feiten spreken, om tot een nieuwe wilsverklaring te komen en de geloften opnieuw af te leggen.

Zwakten (Weaknesses)

- Het gebied is socio-geografisch geen entiteit. De regio is bestuurlijk geen eenheid. Er wordt niet met één mond gesproken. Er is onderling discussie over te volgen lijnen, het gevoelde respect van anderen is flinterdun of afwezig, vertrouwen ontbreekt op punten.
- Lange tijd is de bestuurlijke toekomst onduidelijk geweest. Zowel Provincie als Rijk hebben verschillende voorstellen voor herindeling gepoogd door te voeren zonder noemenswaardig draagvlak bij de gemeenten zelf. Dit heeft geleid tot veel onduidelijkheid bij bestuur en management, met veel tijdelijke benoemingen van burgemeesters en onzekerheden bij gemeenten op welk paard nu moest worden gewed als het op samenwerking aankomt. Het lijkt erop dat deze onzekerheid leeft bij alle bestuurders en alle ambtenaren.
- Er is geen grote gemeente als natuurlijk trekkende centrumgemeente.
- De regio zit niet aan tafel waar trends worden geanalyseerd, beleid wordt gemaakt en subsidies worden verdeeld.
- De regio is als geheel matig georganiseerd. Er zijn geen duidelijke aanspreekpunten in de regio voor spelers van buiten of voor relevante partijen of bedrijven. Bestuurlijk dienen de portefeuillehoudersoverleggen als poort tot samenwerking, maar

organisatorisch is dit zwak ontwikkeld. De belangenbehartiging bij complexe gemeentegrens-overschrijdende vraagstukken en problemen via het ISMH wordt als onvoldoende ervaren.

- Weinig tot geen sterke merken binnen de grenzen. Flets profiel van de bedrijvigheid in de regio. Maakindustrie versnipperd over allerlei suburbane terreinen en heeft als zodanig geen smoel. Weinig ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen..
- Flets toeristisch profiel. Landschappen en natuurschoon matig ontsloten voor recreanten.
- Kennisinfrastructuur voor technische bedrijvigheid zit niet bij de bedrijven maar in de steden. Match onderwijsaanbod en bedrijfsleven vraag is kwetsbaar.
- Partnerorganisaties als Waterschappen en Kamers van Koophandel vallen nergens samen met dit gebied als geheel. Er zijn derhalve relatief veel partners.
- Gebied met forse bodemdaling. Kwetsbaar vanuit klimaatbestendigheid water.
- Relatief kleinschalige infrastructuur voor een enorm verkeersaanbod. Goede maar beperkte verkeerscapaciteit.
- Weinig bestuurlijk draagvlak voor huidige samenwerkingsorganisatie ISMH.

Identiteit en imago

- Hieronder zijn identiteit en imago beschreven. Het is goed de definities van de verschillende begrippen vast te zetten, omdat zij vaak verward worden. Het zelfbeeld en het beeld dat een ander van je hebt valt vaak niet samen. Door ze te benoemen kan er geleerd worden en wordt het beeld van wie je wilt zijn realistischer. Dit geldt niet alleen voor mensen, maar in dit geval ook voor regio's, in dit geval Midden-Holland.

Identiteit (zelfbeeld)

- We zijn allemaal trots op de eigen lokale waarden en gemeenschappen. Het 'Midden-Holland gevoel' is er niet echt.
- We zijn een stabiel middenklasse-bastion midden in een roerige Randstad.
- Het is hier goed wonen en leven.
- Wat is Midden-Holland? Er is geen eenduidig regiogevoel. Bestaat Midden-Holland eigenlijk wel? Er is geen doorleefde gezamenlijke identiteit. Niet echt. Het samenwerkingsgevoel is erg divers en diffuus. Het is onduidelijk wat we nu samen precies doen en wat niet. Het samenwerkingsbeeld is een verward beeld.
- We zijn te klein voor het tafellaken en te groot voor het servet. Er is het gevoel dat we kansen gaan missen, misschien zelfs wel de boot

als we niet samenwerken. Angst voor verlies houdt ons bij elkaar. We voelen aan onze klompen aan dat samenwerking nu moet. En wat is de ideale schaal. Het gevoel van 'groter moeten worden' overheerst.

- De individuele gevoelens van gemeenten worden onvoldoende geadresseerd en gewaardeerd. Er is op punten het gevoel van onmacht. Dit lijkt versterkt door het feit dat afgelopen jaren weinig voortgang is geboekt in het zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking. Er is het gevoel dat, zeker nu de bezuinigingen bij gemeenten intensief zijn en veel vragen van het maken van de juiste afwegingen dat sturing op verbonden partijen (dus ook het ISMH) te traag en te indirect verloopt.

Imago (beeld van buitenaf)

- Onzichtbaar voor de beleidsmakers van buiten.
- Flets profiel gerelateerd aan de grote thema's van provinciaal beleid of Metropoolregio.
- Prettig, maar betrekkelijk anoniem woon- en werkgebied.
- Flets recreatief profiel.
- Verdeeld en niet met één mond sprekend.
- Onderlinge zoekend en alsmaar discussiërend.
- Je rijdt er doorheen of je rijdt erlangs.

Bijlage 3. Programma opzet

Voorbeeld: Verkeer en Vervoer

<i>coördinerend portefeuillehouder</i>	<i>Wethouder A</i>
<i>ambtelijk verantwoordelijke</i>	<i>Gemeentesecretaris B</i>
<i>Programmacoördinator</i>	<i>C</i>

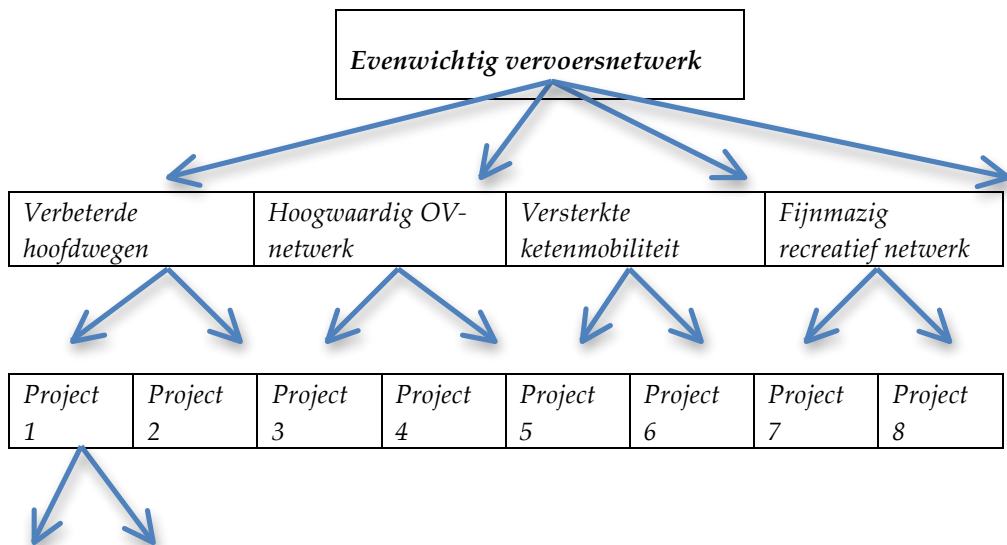
Onderwerp van het programma

Midden-Holland als geheel is bijzonder centraal gelegen in de Randstad. Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht zijn – zeker buiten de spits – via snelweg en/of spoor goed te bereiken. Om te voorkomen dat de leefbaarheid en dynamiek van het gebied in de toekomst in het geding komt, wordt gezocht naar oplossingen voor te toenemende mobiliteit.

Centrale doelstelling:

komen tot een evenwichtig, veilig en doeltreffend vervoersnetwerk dat de bereikbaarheid van en binnen de regio bevordert. Bij RO-ontwikkelingen zal daarbij steeds oog zijn voor de toekomstige behoefte aan mobiliteit.

doelenboom

Act 1	Act 2	etc	etc	etc	etc	etc	etc	etc	etc
-------	-------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Wat willen we bereiken?

De ruimtelijk-economische ambities van Midden-Holland staan of vallen met een goed samenhangend en doorstromend wegennet, op de hoofdwegen maar vooral op het onderliggend wegennetwerk.

Naast het bevorderen van slimme concepten op het gebied van mobiliteitsmanagement en gebruikmaking van de digitale infrastructuur zet de regio daarom in op het bekorten van de files en het

verminderen van de reistijd over de weg. Het is daarbij zaak om het netwerk van regionale wegen in samenhang te bezien en van daaruit te kiezen voor enkele strategische verbeteringen.

1. Verbetering hoofdwegen, randwegen en parallelstructuren

Door congestie in het woon-werkverkeer is het slecht gesteld met de feitelijke bereikbaarheid van het gebied. De ontsluiting van de regio moet veel beter. Vooral in het westen van de regio is een verbetering van het wegennetwerk noodzakelijk. De oplossingen voor een betere ontsluiting van de regio liggen in verbeterde hoofdwegen, randwegen en parallelstructuren. Het is daarbij met name de opgave om de Zuidplaspolder, de Krimpenerwaard en de Greenport beter te ontsluiten. De verbetering van het hoofdwegennetwerk, verbreding van de A20 en de aanleg van de parallelstructuur A12, heeft voor de regio prioriteit. Met Rijk en provincie zijn hierover financiële afspraken gemaakt. Ook een verbeterde noord-zuidverbinding is van groot belang voor de regio, met name de Westelijke Randweg (de N207 Corridor, zie speerpunt 1) tussen de A12 en de N11 ten westen van Boskoop en Waddinxveen.

Bovendien zet de regio in op de aanleg van de Moordrechtboog om de Zuidplaspolder beter te ontsluiten, de Bodegravenboog om de verbinding van de N11 naar de A12 te verbeteren en de verdubbeling van de Algera-corridor voor een betere ontsluiting van de Krimpenerwaard. Deze brug ligt niet op het grondgebied van Midden-Holland maar is voor een goede doorstroming en voor de bereikbaarheid van de Krimpenerwaard essentieel. Al deze verbeteringen zijn essentieel om de toekomst van Midden-Holland als goed bereikbare regio te kunnen garanderen en om tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan de bereikbaarheid van de Randstad in zijn geheel.

Speerpunt 1:

Verbetering van de regionale noord-zuidverbinding door ontwikkeling van de N207 Corridor

Gebreken in de verkeersstructuur in het gebied rond Boskoop en Waddinxveen, waaronder het stelsel van provinciale wegen, leiden tot knelpunten rond de hefbruggen over de Gouwe en tot leefbaarheidsproblemen in de kernen van Boskoop en Waddinxveen. Er is dus vooral sprake van een structuurprobleem. Voor een goede ontsluiting van de Greenport is een betere verkeersstructuur onmisbaar. Het economisch belang van de Greenport voor de regio, maar ook voor de provincie Zuid-Holland en de Zuidvleugel, is groot.

Het streefbeeld is een nieuwe infrastructuur aan de westzijde van Boskoop en Waddinxveen als onderdeel van de ontwikkeling van de Greenport. Deze infrastructuur, die de N11 verbindt met de A12, verbetert de ontsluiting van de bestaande kernen, vermindert leefbaarheidsproblemen en maakt spreiding van doorgaand verkeer over meerdere routes mogelijk.

De ontwikkeling van de N207 Corridor is van waarde voor de gehele regio omdat de noord-zuidverbinding in Midden-Holland aanzienlijk wordt verbeterd.

Een hoogwaardig OV-netwerk

Voor Midden-Holland is hoogwaardig openbaar vervoer cruciaal om de bereikbaarheid van de regio op de langere termijn en op een duurzame wijze vorm te geven. Van groot belang daarin is het

aanbieden van hoogfrequent spoorvervoer in de vorm van de Stedenbaan en een verbeterde noord-zuidverbinding in de vorm van de Rijn-Gouwelijn. Ook het aanbod van meer sprinters, naast de

intercity-treinen draagt bij aan betere aansluitingen van kernen op bestaande netwerken van het openbaar vervoer.

Maar er is meer nodig om van een kwalitatief openbaar vervoersnetwerk te kunnen spreken. De regionale functie van het OV schiet te kort. Er is behoefte aan een inzichtelijk netwerk van verbindingen met een goede doorstroming.

Speerpunt 2:

Een regionaal programma ketenmobiliteit met een bijzondere functie voor de Gouweknoop

'Ketenmobiliteit' gaat over de verplaatsingen die worden gemaakt in verschillende netwerken: auto, trein, fiets, bus, etc. Niet alleen de onderdelen van de keten moeten aantrekkelijk zijn. Het is voor de gehele regio van groot belang de aansluitingen tussen systemen te verbeteren, de dienstregelingen op elkaar aan te sluiten en voorzieningen te treffen die de reistijd van deur tot deur helpen

verlagen. Daarom zet Midden-Holland in op een actief programma rond ketenmobiliteit.

Het opwaarderen van overstapmogelijkheden bij bestaande knooppunten verdient grote aandacht. Deze knooppunten moeten worden ondersteund door goede communicatie met dynamische informatievoorziening en waar mogelijk met aanvullend parkeerbeleid voor auto en fiets.

Daarnaast is het in het belang van de regio om meer (snel) busverbindingen te realiseren naar de buitengebieden (naar de Krimpenerwaard en naar Bodegraven via Reeuwijk) maar ook tussen de buitengebieden om het hoogfrequente OV-vervoer voor iedereen in de regio van meerwaarde te doen zijn en de vitaliteit van de kernen te versterken. Ketenmobiliteit wordt versterkt door mobiliteitsmanagement: het organiseren van slim reizen, bijvoorbeeld op andere tijdstippen of met alternatieve vervoersmiddelen.

Een bijzondere functie voor de Gouweknoop

Op basis van het (multimodale) bereikbaarheidsprofiel van de regio kan een objectieve uitspraak worden gedaan over de verstedelijkingsopgave in het gebied. Dit is een opgave die — los van lokale

belangen — het beste op het schaalniveau van de regio kan worden benaderd. Op basis van de bereikbaarheid in de regio kan worden bepaald wat de beste locatie is voor verstedelijking en verdichting en wat de meest strategische locatie is voor voorzieningen. Dit leidt ook tot differentiatie in het aanbod van woon- en werklocaties.

Zeer goed bereikbare locaties (tenminste met openbaar vervoer) dienen te worden verdicht (gestapelde woon- en werkvormen) en mogen niet extensief worden gebruikt. Hier bevinden zich ook

de (boven)regionale voorzieningen. De verdichting zal dus vooral plaatsvinden rond nieuwe en bestaande knopen met bedrijventerreinen en woningen rond afritten van de snelweg en OV-stations.

De verdichting in bestaand stedelijk gebied biedt de mogelijkheid om de ruimtelijke kwaliteit van een aantal binnenstedelijke locaties te verbeteren. Ook bij eventuele nieuwe knopen die ontstaan bij

het koppelen van bijvoorbeeld Stedenbaan en Rijn-Gouwelijn.

De Gouweknoop past zeer goed binnen het Randstedelijk netwerk en is een zeer strategische locatie voor de regio Midden-Holland.

Het bereikbaarheidsprofiel van de regio, laat zien dat nieuwe stations en wegen binnen de

Gouweknoop een diversiteit aan bereikbaarheid creëren. Dat betekent dat dit de locatie is die essentieel is voor het programma ketenmobiliteit.

Voor de ontwikkeling van de Gouweknoop zet de regio in op het ontwikkelen van de infrastructurele randvoorwaarden. Een koppeling van de Rijn-Gouwelijn en de Stedenbaan door middel van station

Gouweknoop, is hierin van groot regionaal belang. Vervolgens kunnen ontwikkelingen plaatsvinden met een behoorlijke mate van dichtheid (woningen, bedrijven en kantoren). Natuurlijk is het bij alle ontwikkelingen zaak te voldoen aan de milieuwensen en –eisen.

De regio neemt de ontwikkeling van ketenmobiliteit serieus en wil gezamenlijk kennis ontwikkelen over de beste methoden om dit toe te passen.

2. Een fijnmazig recreatief netwerk

Naast het OV-netwerk is ook een fijnmazig recreatief netwerk van groot belang om Midden-Holland meer bereikbaar maar vooral ook meer beleefbaar te maken. Op een duurzame wijze bovendien.

Zuid-Holland is de meest verstedelijkte provincie van Nederland. Met de ontwikkelingen rond de Triangel, Westergouwe en de Zuidplaspolder wordt de recreatieve waarde van het Groene Hart groter en groter. Het is van belang stedelijk en landelijk gebied te verknopen door een betere benaderbaarheid en beleefbaarheid van het buitengebied, onder meer door de lintenstructuur tot in de kernen te versterken en herstellen.

Uitvoering van de groene agenda is prioriteit maar zou meer vanuit een visie kunnen geschieden.

Een visie waarin het netwerk vanuit regioperspectief wordt uitgezet. De groene agenda Midden-Holland geeft een overzicht van de vele, vaak kleinschalige ingrepen en maatregelen die ten goede

komen aan de ecologische waarde van het landschap en de beleving daarvan.

De recreatieve knooppunten en 'poorten' in het gebied dienen te worden opgewaardeerd en geprogrammeerd.

Fiets-, vaar en wandelverbindingen

Midden-Holland investeert nadrukkelijk in een netwerk van groene fiets-, vaar- en wandelverbindingen. Een netwerk in de vorm van een spinnenweb dat de landelijk gelegen veenweidegebieden met elkaar verbindt, maar ook de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse Plassen vanuit het centrum van Gouda bereikbaar maakt en vice versa. Met faciliteiten aan de randen van deze recreatief toegankelijke gebieden zodat de overlast (motoren en motorboten) beperkt wordt. Met bovendien een recreatieve verbinding van de Reeuwijkse Plassen, via Fort Wierickerschans naar de Nieuwkoopse Plassen en

een aftakking naar de Rottemeren en Hitland. Dat is de basis voor inbreng in het provinciaal fietspadenplan, waarin verder nog de bereikbaarheid van het Bentwoud, onder meer via de Vredenburgzone, centraal kan staan.

De ontwikkeling van Fort Wierickerschans tot recreatieve hub voor het Groene Hart, draagt in sterke mate bij aan het recreatieve netwerk in Midden-Holland. De werking ervan zou kunnen worden versterkt door meerdere van dit soort poorten in de regio, zoals het station Gouda Centraal, de Reeuwijkse Hout en een knooppunt in de Krimpenerwaard.

Ook het ontwikkelen van waterrecreatie op de Lek en de Hollandsche IJssel en het realiseren van een waterbus die verschillende gemeenten verbindt, zijn aantrekkelijke initiatieven, die bovendien

het waterrijke karakter van de regio benadrukken.

Maatschappelijke effecten en indicatoren

beoogde maatschappelijke effecten	beïnvloed - baarheid	Hoe gaan we het meten	Wat zijn de doelstellingen
1. verbeterde hoofdwegen, randwegen en parallelstructuur		Verkeerstellinge n doorstroming	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatiebesluit Corridor N207 • Afronding voorbereiding parallelstructuur A12
2. een hoogwaardig OV-netwerk		Aantal reizigers OV	<ul style="list-style-type: none"> • Adequate dienstregeling 2014 e.v.
3. Versterkte ketenmobiliteit		Aantal parkeerplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Meer parkeergelegenheid bij stations/haltes
4. Een fijnmazig recreatief netwerk		Aantal km fietspad in MH	<ul style="list-style-type: none"> • Veerdienst Hollandsche IJssel

N.B.

Ontwikkelingen in de economie zijn van grote invloed op het bereiken van de maatschappelijke effecten (bereidheid tot investeren in de regio door andere overheden, ontwikkelaars en andere investeerders, al dan niet groei van verkeersstromen etc.).

Externe kaders

Regionale netwerkanalyse zuidvleugel

Provinciaal verkeer- en vervoersbeleid: PVVP 2002-2020

Provinciale Structuurvisie

Gebiedsprofiel Rijn-Gouwestreek

Streekplan

Verstedelijkingsstrategie Zuidvleugel

Ambitiedocument Ruimtelijke Ontwikkeling Stedenbaan

Convenant Zuidvleugel-Nederlandse Spoorwegen

Wat gaan we er voor doen?

nummer	maatregel	voortgangsrapport	ontwikkelingsfase
1.1 hoofdwegen	Leveren bijdrage aan realisatie Corridor N207	Halfjaarrapportage/jaarrekening	uitvoering
2.1 ov-netwerk	Vaststellen Regionaal advies dienstregeling 2014	Halfjaarrapportage/jaarrekening	Ontwikkeling en vaststellen
3.1 ketenmobiliteit	Realisatie P+R bij stations randstadnet	idem	ontwikkeling
4.1 recreatief netwerk	Aanleg fietspaden	idem	ontwikkeling

Belangenbehartiging

Ten behoeve van de behartiging van de regionale belangen op het terrein van Verkeer en Vervoer wordt een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd. In dit plan van aanpak komen in elk geval aan de orde:

- Speerpunten Verkeer en Vervoer (n.b. beperkt aantal);
- Krachtenveld analyse (overheden, organisaties, enzovoort)
- Aanpak en bestuurlijke inzet Verkeer en Vervoer
-

Wat mag het kosten?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)

	Productgroep	2012	2013	2014	2015	2016
Lasten/ Baten		rekening	begroting na wijziging.			
Lasten						
	inzet belangenbehartiging					
Baten						
	Uitkering BDU 2013					
	bijdrage deelnemende gemeenten					

Toelichting op de exploitatie

p.m.